

Teemakirjeet ovat tukipaketteja keskustelutilaisuuksien tai kerhoiltojen vetäjille. Ne ovat kouluttajina toimivien, aiheeseen perehtyneiden palokuntanaisten käsialaa. Tilaisuuden vetäjän toivotaan tutustuvan aineistoon etukäteen. Hän voi pitää sen pohjalta lyhyen alustuksen ja käyttää sitä keskustelun tukena.

Teemakirjeen kokoajat: Tiina Lehtonen & Pirjo Aro, Länsi-Suomen Pelastusalan liitto ry / Naistyö

Teemakirjeen aihe: **LUKITUSTURVALLISUUS**

OMAISUUDEN SUOJAAMINEN

Teemakirjeen tavoitteet:

Kertoa omaisuuden suojaamisen tarpeellisuudesta ja miten se käytännössä tapahtuu.

Opetettavat asiat:

- **koti ja ympäristö (asunto, rahat), mökki**
- **kulkuneuvot (auto, polkupyörä, niiden merkintä)**
- **uhat, ilkivalta ja vahingonteko**

Teemakirjeen käsittely:

Teemakirje antaa taustamateriaalia teemakoulutuksen pitämiselle. Aiheen käsitteilyyn voidaan käyttää aikaa 30–60 min. Lisäksi käydään keskustelua aiheesta ja harjoitellaan hätäilmoituksen tekoa

Lähteet ja lisätietoja:

Kodin turvaopas, hätäkeskuslaitos
Kodin turvaopas, rikosten torjuminen
www.poliisi.fi

RIKOKSIA VOIDAAN TORJUA

Omaisuusrikokset ovat torjuttavissa ennakolta varsin helposti ja vähin kustannuksin. Usein tilaisuus tekee varkaan. Varas käyttää hyväkseen ihmisten välinpitämättömyyttä ja huolimattomuutta. Kodin, auton, kesämökin ja veneen suojaamisessa on tärkeintä tehdä murtautuminen mahdollisimman hankalaksi, ääntä aiheuttavaksi ja aikaa vieväksi. Kunnollinen lukitus, omaisuuden merkitseminen ja valokuvaus sekä erilaisten hälytyslaitteiden käyttö ovat hyviä keinoja.

Huijausten ja petosten estämisessä auttaa terve epäluulo. Jos joku tuntematon yrittää tulla kotiisi vaikkapa poliisina tai muuna virkamiehenä esiintyen, pyydä nähtäväksi hänen virkamerkkinsä tai varmistu muuten hänen henkilöllisyydestään. Poliisi ei tule koskaan kotiisi pyytämättä ”tarkistamaan” esimerkiksi arvo-omaisuutesi suojausta tai asuntosi lukitusta. Palotarkastajat ovat aina virkapuvussa ja heiltä voi pyytää nähtäväksi pelastusviranomaisen henkilökortin. Turvasuojauksia teke-

ville henkilöille poliisi myöntää turvasuojaajakortin, jonka voi pyytää nähtäväksi ennen asennustöiden aloittamista. Turvasuojaajan kotikunta poliisilaitos myöntää turvasuojaajaksi hyväksymälleen henkilölle kyseisen kortin.

Älä allekirjoita koskaan tuntemattoman tarjoamia sopimuksia tai kauppakirjoja kii-reellä ”oven raossa” ellet ole varma, mihin sitoudut. Sopimuksen pienimmälläkin painettu teksti kannattaa aina lukea huolellisesti.

ASUNTO Suurin osa asuntomurroista tehdään ovien kautta yleensä päivällä mahdollisimman pienellä vaivalla ja riskillä. Varas osaa valita kohteensa ja menee asuntoon siitä, mistä helpoimmin pääsee. Varkaille kelpaavat erityisesti raha ja luottokortit, alkoholi, arvoesineet ja aseet.

Asunnon voi suojata pienellä vaivalla kiinnittämällä huomiota asunnon lukitukseen. Turvallisen lukituksen lisäksi asunnon suojausta voi tehostaa hälytyslaitteilla. Eri vaihtoehtojen soveltuvuus ja luotettavuus kannattaa selvittää luotettavan asiantuntijan kanssa.

Asunnon avaimiin tai avaimenperään ei koskaan pidä kiinnittää nimeä, osoitetta tai puhelinnumeroa. Muuton yhteydessä kannattaa lukot sarjoittaa uudelleen, koska uusi asukas ei voi tietää, kuinka monta avainta asuntoon on teetetty ja kenellä ne ovat.

RAHAT Rahavarkauksien tai ryöstöjen riskiä on helppoa ennalta estää pitämällä käteistä rahaa mahdollisimman vähän mukana. Pankkikorttia käyttämällä voi välttää myös mahdollisen väärennetyn rahan riskin. Varo rahanvaihtajia kaduilla ja liikkeissä.

Rahaan liittyvää turvallisuus on yhä enemmän huolenpitoa omista pankki- ja luottokorteista sekä sähköisen asioinnin tiliavaimista. Korttien tunnusluvut kannattaa aina säilyttää vain omana tietona. Mikäli tunnuslukua ei muista ulkoa, muistilappu kannattaa aina pitää eri paikassa kuin varsinainen kortti. Jos kortti katoaa tai se varastetaan, se pitää kuolettaa välittömästi. Katoamisilmoitusnumeron voi tallentaa kännykkään.

ESTÄ LOMPAKKOVARKAUS NÄIN:

- Säilytä lompakkosi esim. povitaskussa tai vyölaukussa, jossa on vetoketju. Takatasku on huono lompakon säilytyspaikka.
- Pidä mukanas vain tarvittavat asiakirjat: passi, henkilökortti, ajokortti, pankkikortti, ja niin paljon rahaa kun tarvitset juuri sillä hetkellä.
- Älä jätä lompakkoa autoon.
- Kanna kassiasi niin, että kantohihna on olkapäällä ja kädellä pidät kiinni itse laukusta. Kassi kannattaa pitää näkyvillä koko ajan esim. silloin, kun kävelet tungoksessa. Lompakko tulee sijoittaa kassin vetoketjulliseen lokeroon.
- Ota valokopiot asiakirjoista, passista, matkavakuutuksesta ja matkalipuista silloin, kun lähdet ulkomaille. Selvitä itsellesi, mihin sinun tulee ilmoittaa, jos omaisuuttasi katoaa.
- Vuokraa matkalla hotellin säilytyslokero. Älä pidä koko omaisuuttasi yhdessä paikassa.

KESÄASUNNOT

Kesämökkeihin murtaudutaan ympäri vuoden, mutta erityisesti keväällä, kun mökkejä aletaan varustaa kesäkuuntoon. Varkaat etsivät kesämökeiltä erityisesti elektroniikkaa, arvoesineitä, alkoholia ja aseita. Tehokas keino suojautua mökkivarkail-

ta on sopia lähinaapureiden kanssa kesämökin silmälläpidosta. Mökkitielle voi myös asentaa puomin, mikä estää varkaiden pääsyn autolla mökin pihaan.

Kesämökin suojauksessa tärkeintä on tehdä murtautuminen mahdollisimman hankalaksi ja aikaa vieväksi. Tästä syystä kaikissa ulko-ovissa kannattaa olla takalukkiutuva tai takalukittava käyttölukko. Takalukittua lukkoa ei saa avatuksi varkaiden yleisesti käyttämällä menetelmillä. Käyttölukon lisäksi kannattaa asentaa myös varmuuslukko ja ikkunoihin ikkunaluukut.

Kesämökkeihin voi myös kohtalaisen edullisesti asentuttaa murtohälyttimiä, jotka lauetessaan lähettävät sanoman määriteltäisiin puhelinnumeroihin. Myös videovalvonta on helppo asentaa. Kamera käynnistyy liikeilmaisimen havainnosta. Kuva-auhan avulla mahdolliset varkaat on helppo tunnistaa. Elektronisesta valvonnasta pitää varoittaa oviin ja ikkunoihin merkityillä tarroilla. Eri vaihtoehtojen soveltuvuus ja luotettavuus kannattaa selvittää luotettavan asiantuntijan kanssa.

ÄLÄ AUTA AUTOVARASTA

Suomessa anastetaan tai yritetään anastaa joka viikko n. 500 autoa. Vielä useampaan murtaudutaan ja viedään omaisuutta. Tuomituista autovarkaista joka kolmas on ollut ajaessaan juovuksissa. Varastetulla autolla aiheutetaan vuosittain yli 2000 onnettomuutta. Yhä useammin varastettu auto päättyy ulkomaille ja jää pysyvästi kateisiin.

Näin teet auton varastamisen hankalaksi:

- Älä jätä avainta virtalukkoon, vaikka poistuisit lyhyeksi hetkeksi.
- Lukitse autosi ja sulje ikkunat. Älä jätä auton asiapapereita hansikaslokeroon äläkä arvoesineitä (avaimet, matkapuhelin, kannettava tietokone yms.) näkyviin.
- Säilytä auton avaimia huolellisesti.
- Pysäköi yöksi valaistuun paikkaan. Käytä rattilukkoa tai jotakin muuta vakuutusyhtiöiden hyväksymistä varkaudenestolaitteista. Edullinen ja tehokas keino estää auton luvaton käynnistäminen on irrottaa moottorista tai virtapiiristä jokin osa.

Autolomalla ulkomaille kannattaa olla erityisen huolellinen. Älä pakkaa matkatavaroita ja tuliaisia autoon lähtöä edeltävänä iltana!

POLKUPYÖRÄ AINA LUKKOON

Jos polkupyörä varastetaan, vakuutuksesta saa korvauksen vain, kun pyörässä on vakuutusyhtiön hyväksymä lukko ja molemmat avaimet ovat tallella. Parhaan suojan varkautta vastaan saa käyttämällä kahta lukkoa. Polkupyörän oma lukko estää pyörällä ajamisen ja toisella lukolla pyörä kiinnitetään rungosta johonkin kiinteään kohteeseen, mikä estää pyörän poiskuljettamisen.

Pyörä kannattaa aina lukita lyhyeksikin hetkeksi ja myös silloin, kun sitä säilytetään sisällä pyöräkellarissa. Pyörä kannattaa myös valokuvata varkauden varalta. Pyörän tuntomerkit (merkki, malli, väri, rungonnumero) kannattaa säilyttää tallessa lukon vara-avaimen kanssa.

Turvamerkintä tehdään pyörän keskiön alapuolelle: FIN ja omistajan henkilötunnus. Vakuutusyhtiöt lainaavat merkintälaitteita. Myös polkupyöräliikkeet ja poliisi merkitsevät pyöriä.

UHAT / ILKIVALTA JA VAHINGONTEOT

Puistot, penkit, puhelinkopit, bussit, pysäkit, junat, asemat, talojen seinät ja raput ovat yhteistä omaisuuttamme. Yhteiseen omaisuuteemme kohdistuvaa ilkivaltaa ja vahingontekoja voidaan myös ennalta ehkäistä. Ilkivalta ja tahallinen vahingonteko ovat rangaistavia tekoja. Niiden aiheuttamista vahingoista lasku lankeaa meille kaikille.

Kun näet vahingonteon, toimi näin:

- Estä sen jatkuminen.
- Pyydä lähistöllä olevia avuksesi.
- Kirjoita tekijän nimi muistiin.
- Paina mieleesi tekijän tuntomerkit ja poistumisen suunta.
- Ilmoita tapahtuneesta omaisuuden haltijalle tai poliisille varsinkin, jos teko on kohdistunut julkiseen omaisuuteen.
- Sinulla on oikeus ottaa tekijät kiinni liiallisia voimakeinoja käyttämättä.

Arvioi kuitenkin tilanne, sillä yleensä on paras hälyttää ensin virkavalta paikalle. Älä koskaan vaaranna kiinniotolla omaa tai toisten turvallisuutta.

VAIKEUTA VARKAAN TOIMINTAA

HUOLELLISUUS EI MAKSA MITÄÄN

- Lukitse ovet ja ikkunat. Muista myös parvekkeen ovi.

TAKALUKITTAVA KÄYTTÖLUKKO

- on tarpeen kaikissa ulko-ovissa. Käytä takalukitusta, vaikka asunto jäisi tyhjilleen lyhyeksikin aikaa.

VARMUUSLUKKO

- on hyvä lisäturva. Käyttölukkoon voi päästä käsiksi postiluukun kautta.

OVISILMÄ JA VARMUUSKETJU

- Lisäävät etenkin lasten ja vanhusten turvallisuutta kotona oleskeltaessa.

MURTOHÄLYTTIMET

- Murtohälytin käy myös yksityisasuntoon. Hanki hyväksytty laite,.

AVAIMET

- Älä varusta avainta nimi- tai osoitelapulla.
- ”Salainen kätkö” kynnyksmaton tai räystään alla ei ole salainen.
- Vaihda tai sarjoita lukot, jos avaimesi varastetaan tai epäilet niiden joutuneen väärin käsiin.

ÄLÄ MAINOSTA, ETTÄ OLET POISSA KOTOA

- Varkaat eivät lomaile silloin kuin sinulla on loma.
- Tiukasti ikkunoiden edessä olevat verhot ja sanoma puhelinvastaajassa kertoo varkaalle paljon.

- Sovi, että joku huolehtii postistasi, kastelee parveke- ja pihakukkasi, leikkaa nurmen, lakaisee lumen kulkutieltä. Tee asuntosi asutun näköiseksi. Käytä valoja säätelevää ajastinta.
Vie korut ja arvoesineet tallelokeroon.

OMAISUUDEN MERKINTÄ

- Omaisuu-den merkintä omalla henkilötunnuksella ja maan tunnukse-l-la voi torjua varkaat ennakoita, johdattaa poliisit rikollisten jäljille ja helpottaa omaisuuden takaisinsaantia.
- Voit myös kuvata kameralla omaisuuttasi, koruja ja esineitä tunnistuksen helpottamiseksi.

JOS OLET JOUTUNUT RIKOKSEN KOHTEEKSI, TOIMI NÄIN:

1. Jos olet itse tai joku muu on vahingoittunut – soita 112.
2. Jos teon tekijä on tai epäilet hänen olevan vielä tekopaikalla tai sen lähistöllä, hälytä apua heti, kun se on muita vaarantamatta turvallista – soita 112.
3. Paina mieleesi tekijän tuntomerkit, mm. arvet, vaatetus ja muut näkyvät tunto-merkit, pakosuunta sekä mahdollinen kulkuväline.
4. Pyri estämään lisävahinkojen syntyminen
5. Estä rikosjälkien hävittäminen. Eristä rikospaikka!
6. Pidä mielessä, missä olet itse liikkunut tai mihin olet koskenut tai mitä muuta sellaista olet paikalla tehnyt, mikä muuttaa tapahtumapaikan olosuhteita, mm. valojen sammuttaminen, kytkeminen, ovien sulkeminen, avaaminen jne.
7. Laadi luettelo anastetusta tai vahingoitetusta omaisuudesta tai aiheutuneista vammoista. Listaa myös omaisuuden mahdolliset tunnisteet, mm. kaiverrukset, turvamerkinnät tms.
8. Tee asiasta rikosilmoitus paikalliselle poliisille.